

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นางสาวปาริณา ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑
นางสาวศรีนวล บุญลือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ประเด็นที่สอง สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๑ โดยมาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕” โดยมาตรา ๑๘๕ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น (๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วม

ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา” เนื่องด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ต่าง ๆ แทนประชาชน โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่หลายประการ เช่น อำนาจในการตรากฎหมาย อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อำนาจในการให้ความเห็นชอบแก่สภาในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาและให้ความเห็นชอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งใช้เป็นหลักในการจ่ายเงินแผ่นดิน หรือตั้งกระทู้ถามเพื่อตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร หรือให้ความเห็นชอบในการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังมีหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และด้วยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิให้เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในขณะที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ บัญญัติไว้ในหมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นมาตรการป้องกันไม่ให้นักการเมืองแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่อาจจะมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับประโยชน์สาธารณะ โดยห้ามมิให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) การปฏิบัติหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ หรือเข้าไปแทรกแซงดุลพินิจในการตัดสินใจของบุคคลดังกล่าว เพราะไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์แล้วหากยังส่งผลถึงการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจระหว่างกันด้วย หรือ (๒) กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ หรือเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีส่วนได้เสียกับกิจการโครงการของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา ซึ่งหากรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติห้ามไว้ อาจจะทำให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของสาธารณะกับผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับตามมาในภายหลัง เนื่องจากทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดสรรหรือการจ่ายเงินงบประมาณให้แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงอยู่แล้วตามหลักความยินยอม

หรืออำนาจในการอนุมัติงบประมาณจากฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำเงินงบประมาณที่ได้รับ
ความเห็นชอบจากรัฐสภาไปใช้จ่ายตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์
สาธารณะ และหากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาได้กระทำการอันเป็นการเข้าเหตุดังกล่าว
แล้วนั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดบทลงโทษไว้ โดยกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ
สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗)

เมื่อพิจารณาจากคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า
เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอจอมบึง
จังหวัดราชบุรี เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่บ้านหนองน้ำใส ตำบลรางบัว อำเภอ
จอมบึง จังหวัดราชบุรี กับนายอำเภอจอมบึง ข้าราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชน
อันเป็นการเข้าร่วมประชุมกับข้าราชการประจำพื้นที่ เพื่อติดตามเรื่องร้องเรียนที่ตนได้รับร้องเรียน
มาจากประชาชนในพื้นที่ โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า “จะกำชับ ประสานงาน เร่งรัด
การตรวจสอบดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าชุมชนได้เร็วขึ้น”
การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ที่ตนดำรงตำแหน่ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่นั้น เห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีหน้าที่ในฐานะผู้แทนของ
ประชาชน ไม่ว่าจะประชาชนผู้อาศัยอยู่ในท้องที่เขตเลือกตั้งของตนหรือไม่ก็ตาม โดยจะต้องปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยกำลังและความสามารถของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประชาชน เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑
เข้าร่วมประชุมตามที่ตนได้รับหนังสือร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่และมีเจตนาที่จะติดต่อ ประสานงาน
และเร่งรัดการตรวจสอบ เพื่อให้เขตพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าชุมชนได้เร็วขึ้น อันถือได้ว่าเป็นประโยชน์
ต่อประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับไม่ปรากฏพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ใช้ตำแหน่ง
หน้าที่ของตนเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงกระบวนการตัดสินใจของข้าราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้วยเจตนาทุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง กรณีนี้
จึงไม่ถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตนเข้าไปก้าวก่าย
แทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการหรือหน่วยงาน
ของรัฐ เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)
ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๐๑ (๗)

สำหรับกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒
ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้าพบรองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยนำสำเนาหนังสือแจ้งปัญหากรณีที่พักของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่เพียงพอเนื่องจากได้รับผลกระทบจากไฟไหม้ และผู้บริหารโรงพยาบาลจอมทองขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างที่พักเจ้าหน้าที่ที่ถูกไฟไหม้ มามอบให้กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ณ ทำเนียบรัฐบาล เห็นว่า เมื่อโรงพยาบาลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ การนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ย่อมมีหน้าที่โดยตรงในการนำปัญหาที่เกิดขึ้นเข้าแจ้งต่อรัฐมนตรีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทองและเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนที่จะเข้ารับบริการในโรงพยาบาลดังกล่าว นอกจากการนำส่งสำเนาหนังสือแจ้งปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังไม่ปรากฏพฤติการณ์อื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณและให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ หรือเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจการโครงการของกระทรวงสาธารณสุขแต่อย่างใด กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของตนเข้าไปก้าวกายแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ในลักษณะที่ทำให้ตนเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของกระทรวงสาธารณสุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๒) ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒)

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ